

(OVERSAT)

02.11.2021

Forslag til Inatsisartutlov om forbud mod forundersøgelse, efterforskning og udnyttelse af uran m.v.

(Naalakkersuisoq for Boliger, Infrastruktur, Råstoffer, Justitsområdet og Ligestilling)

2. behandling

Sædvanligvis har vi fra Siumut gennemgået lovforslaget grundigt og vurderet effekterne og konsekvenserne af forslaget for befolkningen og samfundsøkonomien.

Med vores partiordførertale ønsker vi, at henlede opmærksomheden på de mange **redegørelser og debatter** om råstofområdet i Inatsisartut.

Punktet vil have en afgørende indflydelse på retningen af samfundsudviklingen, økonomien og politisk, men ikke mindst på hvilken økonomiske vilkår vores efterkommere får i de kommende år.

Vi fastholder vores budskaber fra 1. Behandling, og vi ligger ikke skjul på, at vi havde forventet Naalakkersuisutkoalitionen ville lytte til partiernes tilkendegivelser og gå på kompromis. Men desværre er det ikke sket. Naalakkersuisutkoalitionen har på forhånd besluttet, at gennemføre lovforslaget uden hensyntagen til de mange tvivlsspørgsmål og ønsker til afdækning af forhold, som har betydning for landets udvikling og økonomi, hvor man blot forhaster lovforslaget igennem uden debat.

De forhold, som vi ønskede afdækket af udvalget, er end ikke medtaget, og man har ikke lyttet til de mange punkter, som vi har efterlyst.

Vi har ønsket afdækning af flere spørgsmål til Naalakkersuisut under udvalgmøderne, men flertallet har bestemt at udvalget besidder nødvendige oplysninger i forvejen. Og fra Siumut fastholder vi vores ønske om afdækning af forhold, som vil få negativ konsekvens for samfundet, som vi mener udvalget inden godkendelse af lovforslaget burde forholde sig til.

Fra Siumut har vi ønsket afdækning af følgende spørgsmål:

Hvad ligger til grund for det foreslået grænse på 100 ppm?

Naalakkersuisutkoalitionen har under valgkampen bebudet indførelse af nultolerance mod **URAN**-holdige mineraler.

Hvilken konsekvens får grænsen for mine- og efterforskningsselskaberne?

Såfremt denne grænseværdi bliver gældende for alle mineprojekter (inlusiv dem på ødemarken) får dette en negativ konsekvens, som vil betyde indstilling af projekterne.

Hvilken konsekvens får grænsen på 100 ppm for licenshavere til forundersøgelser?

Hvor parat er Naalakkersuisut til krav om erstatning eller påtænker at kræve erstatning, hvis licenshaverne for forundersøgelser indstiller deres aktiviteter?

Vil grænsen på 100 ppm have effekt for forundersøgelse til udvidelse af vandkraftværker?

Hvilken planer har Naalakkersuisut med hensyn til udarbejdelse af regler i henhold til § 2 i loven og hvilken konsekvens får denne?

Under mødet med GE erklærede sammenslutningen klart, at private næringsdrivende har kraftige bekymringer om lovforslaget. Sammenslutningens budskab var, at den påtænkte grænseværdi i loven indeholder mange usikkerheder, som skaber utryghed.

Fra Siumut har vi efterfølgende derfor ønsket afdækning af flere spørgsmål til Naalakkersuisut.

For vi har ønsket svar på følgende spørgsmål til Naalakkersuisut:

Har Naalakkersuisut bekræftet GE's udmelding om flere investorer har trukket sig tilbage?

Naalakkersuisoq har meddelt at der under Arctic Circle konference i Island har været henvendelser fra flere investorer? Hvem er disse investorer? Ligger der dokumentation for disse påstande?

Såfremt der har været henvendelser, hvor kommer henvendelserne fra?

Hvilken påtænkte planer har disse?

Inatsisartut er nødt til at vide hvad der ligger til grund for Naalakkersuisoqs orientering desangående. Lovforslag med så omfattende og negative konsekvenser for samfundsøkonomien, må Naalakkersuisoq orientere hvem disse investorer er, og hvilken planer de har i Grønland? For vi kan ikke gennemføre lovforslag med så omfattende konsekvenser for samfundsøkonomien på usikkert grundlag og med bind for øjnene.

Som GE har vi oprigtigt bekymring om det bliver svært at fastholde investorerne i Grønland.

Der bliver for mange hindringer i råstofbranchen til at det er tvivlsomt at råstofferne kan bidrage til at øge landets indtjening. Siumut vil derfor invitere partierne til at drøfte og evaluere **Selvstyreløven**. Dette lovforslag vil gøre det umuligt i **Selvstyreløven** at råstoffer kan bidrage til landets indtjening. Det vil være det samme at give den danske stat penge fra råstofferne til evig tid, og dermed videreføre afhængighed.

Og vi ønskede klare og entydige svar fra Naalakkersuisut om hvordan man vil fastholde internationale investorer i Grønland, hvor flertallet i udvalget modsagde os med henvisning til, at udvalget allerede besad samtlige og tilstrækkelige oplysninger.

Vi har ellers ønsket at få tilvejebringe oplysninger fra Naalakkersuisutkoalitionen, men man har ikke ønsket at dele oplysninger til lovforslag, som har vidtrækkende konsekvenser for samfundet.

Naalakkersuisut har meddelt, at der ovenpå lovforslaget, at der vil komme yderligere to lovforslag, men ikke om hvornår disse frembringes.

Fra Siumut er vi bekymret for, at der ved vedtagelse af denne lov, kan Naalakkersuisut i henhold til lovens § 2 indføre forbud ved bekendtgørelse. Inatsisartut får dermed ikke længere indflydelse på et så vigtigt spørgsmål, og vi udtrykker vores bekymring over denne mandat, som vi på ingen måder vil godkende. Såfremt der skulle indgås kompromis ved fjernelse af § 2, må dette være at godkende lovforslaget.

Det er ringeagt af oppositionen, som er yderst uacceptabelt. Hvor bliver der af parolen **MEDBESTEMMELSE OG MEDINDDRAGELSE AF BORGERNE?**

I forbindelse med 1. behandling af lovforslaget fremhæver Naalakkersuisutkoalitionen i betænkningen, at såfremt oppositionen ikke vil godkende grænseværdi på 100 ppm, vil man sænke grænseværdien til 81 ppm. Men man kan forklare hvorfor netop 81 ppm? Det forklarer blot, at man ikke har forstået betydningen af så vigtigt et spørgsmål, som vi har.

Og i forbindelse med vores bekymring over kollaps af landets økonomi, har koalitionsparterne vurderet vores kompromisforslag som **DUMME**, som vi på ingen måder tolererer. Inatsisartut består af 31 medlemmer, hvor alle er lige, ingen over, ingen under. Med sådan ringeagt af oppositionen må vi betegne nuværende situation som uholdbar og utilstedeligt.

Vi bliver af den **ÆRBARE formand for Inatsisartut** mindet om sprogbbruget i Salen, og samme krav må som minimum gælde i udvalgsarbejde, såfremt den gensidige tillid skal gælde i arbejdet.

De første mennesker, som betræd vort land for tusindvis af år siden har benyttet sig af stenredskaber for at **overleve**, så efterkommerne også kan leve i landet. De har utvivlsomt levet af naturen og dyrlivet, uden at skade dem. Dette har vi efter **Siumuts** holdning videreført trods større teknisk fremgang og velfærd.

Eneste kritikpunkt er, at man igennem årtusinder har benyttet mulighederne og ressourcerne til at fremme landet, går udviklingen nu meget tydeligt i den forkerte retning.

Vi har altid støttet borgerne i Sydgrønland om deres ønske om udvikling og erhvervsfremme. Vi har støttet erhvervsmæssige tiltag og trafik. Vi skal samtidig slå fast, at vi fra Siumut ønsker at anlægge lufthavn i Sydgrønland. Det er dog betænkeligt at koalitionens største parti er i strid med sig selv om lufthavnens banelængde, og det er bemærkelsesværdigt at der kan skabes tvivl om så et vigtigt spørgsmål. Vi fastholder anlæg af 1500 meters banelængde. Vi inviterer samtlige partier til realisering af forslaget. Vi ønsker at inddrage befolkningen i Sydgrønland om en sådan udvikling.

Vi betragter fremlagte lovforslag som meget vidtgående. Men i debatten om så et vigtigt spørgsmål er formanden for Naalakkersuisut og Naalakkersuisoq for Miljø og Natur ikke tilstede i Salen. Hvad ligger der af oplysninger, som mindretallet i Inatsisartut ikke kender til? Hvad sker der?

Uden at sammenblande tingene har man besluttet at indtræde i Paris-aftalen uden at inddrage Inatsisartut, og vi ønsker derfor hurtigt svar fra koalitionsparterne om hvilken mandat man har givet Naalakkersuisut til sådan disposition?

Indtræden i Paris-aftalen er forsøg på at indstille økonomisk og erhvervmæssig udvikling på alle måder, som med Naalakkersuisut i spidsen binder Grønland fast på.

Der ligger mange spørgsmål, som endnu ikke er besvaret med hensyn til miljø og natur og ikke mindst samfundsøkonomien, som Naalakkersuisut mangler at svare på til Inatsisartuts udvalg.

Lovforslaget indeholder mange tvivlsspørgsmål, som skal besvares inden endelig godkendelse af lovforslaget, hvorfor vi ønsker at udsætte tredje behandling af lovforslaget til forårssamlingen. Fra Siumut ønsker vi afdækning af fremlagte spørgsmål og frembringelse af oplysninger inden 3. behandling af lovforslaget.

Karl Tobiassen

Siumut